

bortføreren i Kriminalregistret med henblik på anholdelse.

For at forhindre at barnet rejser ud af landet, bliver der sat en såkaldt spærring på barnet i Schengen Informationssystemet (SIS). Endvidere vil barnet blive eftersøgt relevante steder i Danmark, og der tages kontakt til relevante lufthavne for at forhindre udrejse og med henblik på ekstra indsats ved udrejsekontrol ud af Schengen-området.

Det er imidlertid ikke i alle tilfælde, at de nævnte foranstaltninger kan modvirke, at et barn uretmæssigt føres ud af landet. Det skyldes bl.a., at børnebortførelser erfaringsmæssigt ofte forekommer i forbindelse med afvikling af samvær, hvor den forælder, som bortfører barnet, har barnet hos sig i flere dage. Politiet vil i de tilfælde ofte først have mulighed for at gribe ind, når barnet allerede er bortført.

Vedrørende de muligheder for forebyggelse af børnebortførelse, der følger af paslovgivningen, henvises til pkt. 3.2.1.

Der henvises i øvrigt til børnebortførelsesrapportens kapitel 7.

2.2. Muligheder for at få et bortført barn tilbagegivet

Når først barnet er uden for dansk jurisdiktion, kan man fra dansk side enten forsøge at få barnet tilbagegivet ved at rette henvendelse til myndighederne i det land, hvor barnet opholder sig, eller ved mere uformel kontakt med de personer, som udøver rådighed over barnet. Den efterladte forælders mulighed for at få barnet tilbage vil derfor i vidt omfang afhænge af lovgivningen i det land, som barnet er blevet bortført til.

2.2.1. Internationale konventioner

Danmark har med henblik på at løse problemerne i forbindelse med børnebortførelser indgået forskellige internationale konventioner, som giver mulighed for at få bortførte børn tilbagegivet. Det drejer sig bl.a. om Europarådskonventionen af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser samt forskellige nordiske konventioner. I praksis er det navnlig Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civile retlige aspekter af internationale børnebortførelser, der har vist sig at have stor betydning. Hovedprincippet i konventionen, der omfatter børn under 16 år, er at sikre umiddelbar tilbagegivelse af barnet, således at eventuelle tvister om forældremyndighed og samvær kan finde deres endelige afgørelse i det land, som barnet er blevet bortført fra. Efter konventionen skal barnet tilbagegives, hvis barnet er blevet bortført eller tilbageholdes i strid med en forældremyndighedsindehavers rettigheder, som blev

udøvet på det tidspunkt, da barnet blev bortført eller tilbageholdt.

Både spørgsmålet om, hvem der havde forældremyndigheden, og spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en ulovlig tilbageholdelse, skal afgøres efter loven i det konventionsland, hvor barnet havde fast bopæl umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen. I tilfælde, hvor et barn fjernes fra Danmark til et andet konventionsland, vil dansk ret således være afgørende for, om der foreligger en ulovlig børnebortførelse. Hvis der herefter foreligger en ulovlig børnebortførelse, er det land, som barnet er bortført til, forpligtet til at udlevere barnet.

Af hensyn til barnet gælder en række nærmere afgrænsede undtagelser, hvorefter tilbagegivelse kan nægtes efter en konkret vurdering, hvis det er åbenbart, at en tilbagegivelse vil være i strid med barnets bedste, eller hvis tilbagegivelse vil være uforenelig med grundlæggende principper til beskyttelse af menneskelige friheder og rettigheder.

Når en stat vælger at tiltræde konventionen, får konventionen kun virkning i forholdet mellem den pågældende stat og de kontraherende stater, som afgiver erklæring om at acceptere tiltrædelsen. Ved udgangen af 2002 havde i alt 70 lande tiltrådt konventionen, mens konventionen for Danmarks vedkommende var trådt i kraft i forhold til 39 lande, herunder de øvrige EU-lande, USA og Canada.

I dansk ret er Haagerkonventionen – samt Europarådskonventionen om anerkendelse og fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser – gennemført ved børnebortførelsesloven (lov nr. 793 af 27. november 1990 om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser)). Loven omfatter som udgangspunkt kun behandlingen af sager, hvor et barn er blevet bortført fra udlandet til Danmark.

Både Haagerkonventionen og Europarådskonventionen indeholder regler om, hvorledes der sikres et effektivt samarbejde mellem de kontraherende stater. Det er således fastsat, at hvert land udpeger en centralmyndighed til at varetage dels en række generelle opgaver, dels til at håndtere eller videreformidle konkrete henvendelser om tilbagegivelse af børn.

I Danmark er Civilrettsdirektoratet udpeget som centralmyndighed. Det indebærer bl.a., at Civilrettsdirektoratet i forbindelse med bortførelse af et barn fra Danmark til udlandet forestår kontakten til centralmyndigheden i det land, som barnet er bortført til. Civilrettsdirektoratet vejleder den efterladte forælder om udfyldelse af et anmodningsskema om tilbagelevering samt om den dokumentation, som skal vedlægges an-